

В. АДАРОВ, В. КУЧИЯК

ЫРЫСТУ ЖҮРҮМ

ОБЛНАЦИЗДАТ • 1950

Герно-Алтайская Областная

БИБЛИОТЕКА

-63665-

P₂(182)
A2B.

В. АДАРОВ, В. КУЧИЯК.

ЫРЫСТУ ЮРҮМ

Горно-Алтайская Областная
* БИБЛИОТЕКА *

1916
ИДВ 63665

ОБЛНАЦИЗДАТ. ГОРНО-АЛТАЙСК. 1950.

ЫРЫСТУ ЖҮРҮМ

Јаркындалган јарык күн
Јердинг үстин јылыдат.
Улу башчы Сталин
Јенүлерге јетирет.

Чийип берген законы
Чике жүрүмге баштайт,
Чийе тарткан планы
Ада-Төрөлдү байыдат.

Күннин алтын таңдагы
Ар-бүткенди јарыдат.
Күмүш алтын јөөжөлөр
Алтайыстан табылат.

Ару кейлү Алтайда
Албаты эмди јыргалду.
Бийик туулу Алтайда
Бистинг жүрүм ырысту.

ИИТТЕРДИҢ КОЖОНҒЫ

Жажыл жараш өлөңдөр
Жалан жерди бұркеди.
Күрен жараш чечектер
Күнөт жерде жайылды.

Жазап эткен ижибис
Жылдың жылга тыңыды,
Бистинг сүүген төрөлис
Күнүн сайын жаранды.

Жажыл өлөң өскөни
Жаскы күннинг изүзи.
Жараш чечекти жайылткан
Жайгы күннинг ийдези.

Жаранып бай жатканыс
Бешжылдыктын ийдези.
Жаш бистерди жыргаткан
Совет жагнын шылтузы.

КОЛХОЗЧЫЛАРДЫҢ КОЖОҢЫ

Тракторго отурып,
Ак јаланды сүрелик.
Ашты тўжўмдў өскүрип,
Ада-төрөлди байыдалык.

Койу тўктў койлорды
Кобыга толо азырайлык,
Торко тўгин кезеле,
Төрөлиске ийелик.

Сўди койу уйларды
Сүрекей јакшы азырайлык,
Койу сўдин саайла,
Государствого берелик.

• Кара кыртыштын алдынаҥ
Казып алалык јөбжөни,
Коммунизмниҥ јолыла
Јарандыралык Алтайды.

НАГЫЛАР

(КУУЧЫН)

Салданын курч мўўзи жердин кыртыжын жеңил кезип турды. Салданын жагынан ажып турган кыртышты Сыгын будыла антара тееп баратты. Жергелей бараткан үч ат базыдын араайладып ийгенде, Сыгын аттарын көкүдип сыгырып ийет. Кыранын аңканынан ыраак жок койу кайыг агаштардын жаскы терс жыбарга шуулаганы, өзөкти төмөн аккан, кичнек те болзо, табыжы жан Сары-Арт суунын табыжыла колболып турат.

Сыгын кыранын учына чыгала, аттарын буруп турала, бригадирдин жууктап келеткенин көрүп ийди. „Ого тур“, — деп Барамай колыла жагын ийди. Сыгын божолорды бош салып, жанында жаткан жадыкка отурып алала, өдүкке жапшынган балкашты чырбагалла арулай берди.

— Же, стахановчы, жакшы ба! — деп жакшыла жала, — Аттарын жакшы барып жат па? — деп Сыгынга жууктап базып келеле, Барамай сурады.

Барамайдын эзендешкенине каруун береле, — Кече норма бүтти бе? — деп Сыгын сурады.

— Бригаданын нормазы ба?

— Жок, бойымнын нормамды сурайдым.

— Сенин нормамда не болзын, — жүс төртөн үч процентке бүдүрүп салдың, — деп Барамай айдала, чоро кангазын азып, Сыгыннын аттарын ажарып турды. — Сенин аттарын жакшы . . . Салдачылардан

Адучы коомой иштеп јат. Салданы баштапкы ла јыл тудуп јат, јакшы темикпеген болор. Сен оныла мөрөйлөжип турган эмезинг бе? Ого эмеш болужар керек болгон.

— Адучыга болужатан бош өй менде јок. Ого болужып базып јүрзем, менинг норманды кем бүдүрер? —деп Сыгын оморкоп айтты.

— Сен јүкле бойынгнын норманг учун тырлажып турган ба?—деп Барамай чугулдады.—Сеге бастыра бригаданынг ижи керек јок по? Сен кыраны төртинчи јас сүрүп турынг, нөкөрлөрингнинг көп сабазы дезе баштапкы јыл иштеп јат!

Сыгын колындагы чырбаалын тал ортодонг сундырала, туура чачып ийди. Ол бригадирди ајыктап көрөлө, сананды: „Мен бойымнынг нормамды күнүнгө артыгынча бүдүрүп турым. Мени јакшы ижим учун аймак та, область та мактап, газетте де јарлап јат. Мененг база не керек? Нөкөрлөримде менинг не керегим бар? Олор коомой иштеп турган учун мен бурулу ба?

Барамай јадыктан араай көдүрилип, чоро кагзазын соруп, койу ышты буркурадып турды.

— Сен бодозонг, Сыгын, сен нормангды 150 процентке бүдүрединг, нөкөринг дезе, јүкле 75—80 процентке бүдүрүп јат,—деп айдала, кагзазын сопогтынг кончына кагып ийди. Мөрөйлөжип турган улус тенг иштегенде мөрөй јакшы болор ине.

Барамай кайра бурулала, оду јаар түрген базып ийди. Сыгын ээчнде узаак күрүп турала, аттары јаар басты.

Ол кыраны, алдындагы ок чылап, сүрүп те турза, је Барамайдынг айткан сөстөри онынг сагыжынан чыкпады. „Сен јүкле бойынгнынг норманг учун тыр-

лажып турган ба?—дегени Сыгыннын кулагында шы-
нгырап турды.

Түште, ажанар өйдө, Сыгын аттарын агыдып
ийерде, ого Барамай жортуп келди. Сыгын брига-
дирди көрбөй турган кижги болуп, жаан алтап, оду
жаар түрген базып ийди. Барамай ого тең жортуп
келди.

—Же, Сыгын, болуш,—деп бригадир айтты,—Аду-
чы салданын бычагын болгобой ташка сындырып
ийди. Сенде артык бычак бар болор, оны Адучыга
берзег.

—Менде жалкуларга беретен бир де неме жок,—
деп Сыгын ачынып айтты,—менин сүрүп турган кы-
рамда таштар база көп, менин бычагым сынза, байла,
Адучы меге берер болор!

Бу айдып турган сөстөри жастыра болгонын Сы-
гын билип, база нени де айдарга турарда, брига-
дир түрген жортуп, Сыгыннан ырай берди.

— Бу мен кайтым,—деп Сыгын бойына каран-
дыра чукулданды. Одуга келерде оны, алдындагы
күндерде чилеп, бир де кижги уткубады. Ончолоры
кабактарын жууруп, онын келгенин көрбөй, бойло-
рынын иштерин эткилеп турды. Тымчушчы-кыстар
нени де туйка шыбыштаjala, тын каткырышты. Сы-
гын кенетийин кызарып, бойында сананды: „Менин
жүүлгексү куучыным керегинде Барамай ончолорына
айткан туру“. Салдачылар одунун үсти жанында га-
зеттер кычыргылап отургылады. Уулдардын ортозы-
нан Адучыны бедиреп көрөлө, Сыгын оны тапады.
„Байла келген жок болор“,—деп сананды. Культстан-
нын көзнөгинин алдында аш үрендеечи Байбаннын
танкылап отурганын көрөлө, Сыгын оноор басты.
Олор экү жаантайын жылбилү куучындажып туратан
болгон. Же Сыгын отургушка жууктап келерде, Бай-

бан апшыйак нениг де учун сагалын сыймады. Сыгынды узаак аяктап көрүп отурала, оозын жаан ачып, жымжак үниле айтты:

—Э—э, чалда, бу сен турун ине, же отур, амыра, мен уулдар жаар барайын.

Тырмуушчы кыстар оноң тыг каткырышты. Олордыг каткызы өткүре Танайдын каткызы Сыгынга јарт угулды. „Слер мененг нени көрдигер, мен јастыра эткенимди бойым да јарт билип турым,“—деп Сыгын кыйгырып ийер күүндү болды.

Бу өйдө кунукчыл чырайлу Адучы келди. Сыгын отургуштаг туруп алала, культстан жаар кире берди. Ол бөрүгин чечеле, нараныг үстине чачып, көзнөккө јуктай басты.

„Керекти бойымның өчөш кылыгымнаг болуп үреп јадым“,—деп Сыгын сананып турганча, Танай эжикти араай ачала кирип келди. Сыгын оныг јууктап базып келгенин билзе де кайра бурулбады.

—Сыгын,—деп Танай араай айтты.

Танай жаар бурулала, сүүген көркийине чике көрбөй, Сыгын унчукпады.

— Уксаг, Сыгын, сен јастыра кылынып турганынды билип турыг ба?

Сыгын унчукпады.

— Мен, колхозтын комсомольский организацияның качызы, сенең мергендүчи комсомолецтең сурап угар учурлу!—деп Танай тыг айтты.

—Бычакты кысканып турганым јок. Адучы керек болзо, алгай ла,—деп колдорын ужап турала, Сыгын айтты.

— Барамай сураарда, не кыскандыг!—деп Танай Сыгынды кезе көрүп турды.

— Танай, мен нени айдарым?—деп айдала, на-

раныг алдынаг салданыг бычагын чыгарып, Танайга сунды. Је Танай Сыгыннаг бычакты албады.

— Сен оны Адучыга бойыг бер,—деди.

Сыгын станнаг түрген чыгара жүгүрип, салдачылар јаар басты.

Сыгын бычакты Адучыга берип, кемзинип араай айтты:

—Керек болзо бычакты ал, Адучы.

Адучы сүүнген бойынча бачакты аларга турарда јанында отурган уулдардыг бирүзи:

— Адучы, оныг бычагын алба, оног өскө ол сени јажына алымдаар!—деди.

— Алзан, Адучы! Сыгын сеге кара сананып турган эмес,—деп Байбан апшыйак уулдардыг ортозынаг чыгара базып, текениг сагалындый ээк сагалын сыйманып айтты.

— Күн өдүп јат, аттарды јегер керек,—деп Байбан апшыйак меңдеди.

Адучы уулдар јаар, јөп сураган чылап, көрүп турала, бычакты Сыгынның колынаг алып, оиг колын нөкөрине сунды.

Адучының колын тыг силкип, Сыгын сүүнди.

Колхозчылар Сыгынның кылыгын түрген ундуп, оныла куучындажып, кокурлажып турды. Јагысла Сыгын бойыныг јаан јастыра кылынганын билип, көксинде кандый да эби јоксынып турды.

Адучыла озор кичүденг ала јакшы најылар болгон. Озор бир кезикте бойы бойлары ортодо чугулдажып та туратан, је, кичү тушта не болбос...

Карыган Байбан Сыгынга јууктап базып келди. Сыгын бажын араай көдүрип, јанындагы отургушка отурыгар деп, бажыла кекип ийдн. Апшыйак отурып алала, колдорын тизезине салып алды.

— Не керегинде санаркап турын, Сыгын?—деп сурады.

Сыгын апшыйакка удур кӧрүп, жууктап отуруп алала, араай айтты.

— Менде бүгүн сүреен коомой керек болды. Улус та мененг туура болды ошкош.

— Улус сененг тууралап жат дедин бе?—деп сурайла, Сыгыннан каруун сагыбай айтты:—Жок, Сыгын, бистинг улус жастыра кылык эткен кижиден качан да тууралабас. Же ол до жүкле сенинг жастыра кылынганынгы билинзин деп онойып турган ине. Сен десе жагысла мен жакшы иштеп турым деп сананып алала, арткан улустарды кичинек, жабыс деп кӧрүп жадын.

Карыган Байбан жӧткүрүп ийеле, газеттерден кычырган темдектерди сагышка алынып, онын ары айтты:

„Сен Москвада „Калибр“ заводто иштеп турган мастер Российскийдинг мактулу ижин уккан бедин? онын тем алар керек. Ол жагыс та бистинг орооныбыстын заводторындагы ишмекчилерге болужып турган эмес, же албаты демократиянын ороондорунунг ишчилерине болужып жат“.

Сыгын карыган Байбаннын куучынын унчукпай тындап отурала, араай туруп, кӧзнӧк жаар басты. Тышкары тырмуушчы—кыстарла Танай нени де куучындажып турган. Сыгын кайра бурулала, Байбанга айтты:

— Слердинг айтканаар чын. Же мынан ары ондый болбос, апшыйак, иженип жүреер.

— Байбан нени де айдарга турарда, тышкары үрен тартып экелген Саймунунг үни угулды. Апшыйак айдарга да болбой, культстаннаг чыгара жүгүрди.

Сыгын ойто ок Тананы кӧрүп турды. Тана кайра бурулып, күлүмзиренип ийди.

* * *

Алдындагы ӱйлӱргӱ кӱрӱ, Сыгын аттарды эрте чечип, тӱгнниг ары жанында кыра сӱрӱп турган Адучы жаар барды. Адучынын аттары Сыгынла жер-гележип келерде, Сыгын аттарын кӱкӱдип, сыгырып ийди.

— Кайда, мен бир-эки јол чыгып келейин,—деп Сыгын сурады.

Адучы мойношподы.

— Мениг јангысла ӱзӱктӱ јӱрер адым чике бар бай јат, јолынан туура чыгып турат.

Адучынын аттары алдында качанда салдага јӱр-беген аттар деп, Сыгын билип турган. Кыра ижине чыгарда, бригадир онын аттарынын бирӱзин Адучыга, берерге сананарда, Сыгын бербеген.

„Адучынын нормазы бӱтпей турганында мен бурулу. Аттардын коомойын ого артыргызып бергем“, —деп Сыгын сананды.

... Эрте тура Сыгын бойынын ӱч адын тудуп алала, бир атты Адучыга јединип экелди.

— Мен ат толужарга келдим. Бу чалдар атты ӱзӱккӱ јегип ал, мен бригадирге айдып саларым,—деди.

— Је, Сыгын, сеге јаан спасибо!

Сыгын ла Адучы аттарына мингилеп, кыра сӱрерге јӱргилей берди.

* * *

...Эгирде, иш божогон согында, Сыгын станга јууктап келерде, Танай кайдаг да тӱрген кӱрӱнип келди. Сыгыннын јӱреги согулып, јаактары кызара берди. Ол Танайла эки кӱнге онду куучындашпаган. Је, эмди оныла Танай куучындажар ба?

Танай Сыгынның сананган сагыжын билип турган чылап, јодродый кара көстөри суркурап, сүүнчилүү күлүмзиренип јүгүрип келеле Сыгынды кучактап, окшоп ийди.

— Сыгын, сенин јакшыгды мен билгем!— дейле, Сыгын ого эрмек айдарга јеткелекте, культстан јаар јүгүре берди.

Колхозчылар культстанга јуулып келтир. Адучы карманынан папирос чыгарып, нөкөрлөрүн күндүледди. Сыгын папиросты алып, тартты.

— Адучы бүгүн ончобысты папиросло күндүлөп турган, байла, норма бүткен болбой кайсын! — деп Байбан кокурлап айтты.

— Менин бүгүн эки норма бүткен учун эки пачка папирос садып алдым. Јууктап, папиростон тартыгар.

— Садучы келген бе?— деп Сыгын сурады.

— Эйе, культстанда садыжып јат, не керек барып алыгар.

Бу өйдө бригадир јортуп келди. Ол јараш чоро кангазын сооргончо аттап тўжўп, тискинди бош салып ийди. Базып келеле колын Адучының јардына салды.

— Је, Адучы, эки норма бүдўп калтыр! — деди.

Сыгын нөкөриниң ижи учун Адучының бойынан да тын сүүнди.

— Мынан ары бу ла кемиле иштезевис, беш күннен өткүрбей, кыра ижин божодып саларыбыс,— деп бригадир салдачы уулдарга айтты.

АИУЛА СОГУШКАНЫ

Жай. Бийик тайганын бажында кайылбаган ак кар суркурап жатты. Тегериде бир де булут жок, сүрекей айас болды.

Эртен тура ташту, бийик кара кырга күн жараштыра чалып ийди. Жаан өзөктөн салкын келип, оттын кубарын ары-бери буркурада учурып турды.

Айландыра жараш, жакыл агаштар. Кичинек ак жерде армакчылап койгон эки жеерен ат отоп жүрди.

Айландыра агаштардын бүрлери салкынга билер билбес кыймыктажып, арайынаг шуулажып турды. Тепсендерде ле агаштын ортозында жүзүн-жүүр чечектер жайыла берди. Алтайдын тайгазынын жайгыдагы жаражын, оосло до чүмдөп айдып болбос.

Айландыра турган мөштөрдө тарал таркылдап кучкаштар кожондожып турды. Изү күннин чогы жерге тийерде, өлгөннүн чалынын буркурадып турат.

Жардак ла Амыр өбөгөн экү чайлап отургылады.

Аркада Жардактын калтар ийди агашка көрүк чыгарып алала, шыгкылдада үрүп турды. Будакта куулы бооколду мылтык илип салган турды. Жардак эки атты жединип экелеле, ээртеп ийди. Аттар куйругын шыйманып, сулуктарын калырада чайнап турды.

Амыр ла Жардак мылтыктарын жүктөнип, Амыр, өбөгөннүн айылы жаар жортуп ийди. Өлгөн такталып, турундары буруксып жаткан оду, айылчы сакыган айылдын ичиндий кеен жатты. База да улус кел-

зе мөш күүнзеп, оларды бойынын байбак будагынын алдына кондырар эди.

Жардак кышты ла жасты городто өткүрген. Ол ондо школдо үренип жүрген, каникул болордо, ол таныш карыган пастухтыг айылына айылдаганча, андап барып жатты. Бийик эмес, орто сынду Жардак ээрге эптү отуруп, арайын жортуп баратты. Жалбак жардын кийининен көрзө, өйинен өткүрө жаан кижидий көрүнөт. Ол кажыла кушты, кажыла тындуны, чечектерди, өлөгдөрдү ончозын аттыг үстинең жылбиркеп аяктап баратты.

Жеерен ат бу жолло жагыс катап жүрген эмес. Ол кулун тушта, энезинин кийининен бу жолдорло магтап жүрген. Жеерен ат агаштыг будагынын алдынан өдө конордо, будак Жардактын көксине келип табарды, Жардактын жаан көкси будакты сындыра табарганча барды.

Ол аттыг оозын силке тартып, камчыла соголо, чичкечек жолло чөйө желе берди. Удабай карыган өбөгөнгө жаба једип келди.

Амыр өбөгөн кайа көрөлө сурады:

— Бу сен агаш-ташла согужа бердинг бе? Мен бу жажыма јаш агаш сындырбагам. Жаан тайга ажып јадыбыс. Агаш неме сындырба, кыйгырба-кышкырба! Алтайдыг ээзи чугулдаар.

Жардак унчукпай, карыган кижиле беришпей, јөпсинип, бажын кекиди.

Агаш аразынан аттар тыныстап чыгара басты. Агаштыг јаказында алты толукту агаш айыл турды. Аттарын чакыга буулап койоло, айылга кирип, јакшылашты.

Кандый үренип жүрдинг?—деп айылдыг ээзи үй кижи сурады.

Кем јок јакшы, слер кандый јадыгар?—деп Жардак сурады.

— Уйларын табыш жок конды ба?—деп туулакты алды жаар тартып, Амыр уйинең сурады.

Жакшы. Ол актың учында уй кабырып жүрзөм, уйлар жыраа жаар көрүп мыжылдажып турган. Та неме көрди, та кайтты. Эм оноор уйлар барза, мылтык алып, уйларла кожо барар керек.

— Барбай база, бис Жардакла кожо барарыс. Чайды капшай кайнат, уйлар жатканча ажанып алактар.

Айылдын жаанында жүстең ажыра жүзүн өңдү уйлар жаттылар. Олор күүн-күч жок кепшенижи, балтырганла күркүреде кегирип жаттылар.

Чайлап, ажанып алала, Жардак аттарды ээртеп, барарга жилбиркеи турды. Агаштын ортозынаң чекчек алтап, кулагыла чымылды үркүдип турган кызыл элик онын көзине көрүнип тургандый болды. Уйлар мөбөржиң, агаштын ортозы жаар киргилей берди.

Амыр мылтыгын жүктенип, адына мениле, Жардактаң сурады:

— Мылтыгын окту ба? Чыктып калган болбозын, лаптап көр, оноң өскө коомой до болордон маат жок. Алтайдын кара айузы казыр аң, тудуп алган немезине тынду неме жууктатпас. Балү аттырза, удура келер. Уктың ба?—деп Амыр өбөгөн жакарып, үредип айтты. Жардак куулу бооколду ак мылтыгын аяктап көрөлө, кем жок эмитир деп карузын берди.

Амыр өбөгөн жаан аңчы кижини болгон, ол айуны да, бөрүни де, өскө дө аңдарды ас өлтүргөн эмес. Эмди эмеш карый берген. Же ондый да болзо, жаш аңчылардын алдына качан да түшпөс. Уйга келип турган айуны адып өлтүргөн. Жардак та коомой аңчы эмес болгон, ол эликти, бөрүни адып өлтүргөн, же айуны көрбөгөн. Онын жалтанбазы коркушту. Чый-

рак та, капшуун да уул. Атту-чуулу Амырды Жардак жакшы билетен.

Ол Москвага журтхозяйствонунг озочылдарынын жуунына барып жүрген. Крайга, областька база канча-канча катап барып жүрген. Таскаганы сүрекей кижжи.

Жардак ла Амыр уйларды эбиреде арайынан жортып жүрдилер. Уйлар там ла агаш ортозы жаар кирип, балтыргандардын, жыраалардын ортозыла шалырада баскылап жүрди.

— Сен кийининег кел, мен уйлардын бажынан барып, жандырайын,—деп айдала, Амыр өбөгөн агаш аразына шылырада желе берди. Жардак кийинине артып калган, адынын тискинин бош салып, бойы балтырган жип, уйлардын кийининег араай жортуу баратты. Онын алты жанында, кара жышта, будак торс эдип сынган табыш угуларда, ат кенетийин тура түшти.

Жардактын калтар ийди агаштын ортозына көрүк сүрүп жүре берди. Жардак адын камчылап ичкери жортты.

Жыраанын ортозында кенетийин уй огурды. Жардак аттанг түже секиреле, адын агашка буулай соголо, ичкери жүгүрди. Уйлар бышкырып, жыраанын ортозынан ак жаар манташты. Жардак уйдын огурып турган жери жаар жүгүрүп жетти. Онын алдында кенетийин санг башка неме көрүнди.

Jeерен чоокыр, жоон уйдын жалмажын айу жара тартып алды. Жардак мылтыгын ушта тартып, айу жаар уулап шыкады. Онын жүреги көксине октолып, колы тыркыражып турды. Мылтыкты кыймыктатпай бир канча тынбай албаданып, айунын тас колтыгына шыкап, мажызын базып ийди. Мылтык жык этти. Айу ачу-корон огурып, Жардак жаар чурап ийди. Жар-

дак санг төмөн жүгүреле жана болордо, айу өдө конды.

Ыраактаг калтар ийт магтап келетти. Амыр айунын омурганын угала, жеерен атты камчылап, кыйгырып келетти.

Казыр анг Жардакка жаба једип јыга басты. Бу өйдө калтар ийт айуга кийининен кадала берди. Айу жана болордо, Жардак болот бычагын ушта тартып, айунын колтыгына кадады. Кандый да тыг табаруга Жардак талымзырай берди. Оног ары билинбей калды.

Билинип келзе, Амыр ого суу ичирип турды. Айландыра јер кызыл немедий билдирди. Айу ыраак эмес јерде өлүп калган јатты.

Карыган өбөгөн тыркырап, шырканы тангып турды. Жардак база ла билинбей калды. Бир билинип келзе, айылында јатты. Айландыра улус турды, энези ыйлап, көзининг јажын арчып турды.

Жардак не болгонын ончозын эске алынып јатты. Эрди кургап, тили ээлбей турды, „суу-суу“, —деп Жардак жүк арайдаг эрмектенди. Ак кийимдү медсестра кыс ого бир кружка ару сууны экелип берерде, ол жагыс тынып, ичип ийди. Көксин ак бөслө бастыра жазап таңала, канын јунуп салыптыр.

— Жардак айландыра улусты ајыктап көрзө, көп сабазы ак кийимдү улус эмтир.

— Уулыгар јазылар, ыйлабагар, јаана, —деп тилмеш доктор Жардактыг энезин токтодып турды.

Жардак чыдал јок чырайыла албаданып күлүмзиренеле, энезине айтты: „Эне, ыйлабагар, мен удабас јазыларым, коркыбагар“. Ол энезин санаркатпаска кандыйла ооруны онтобой өткүрип јатты.

— Эмдиле самолетло Горно-Алтайск јаар јаан докторлорго апарар, аэродромго јетире апарарга но-

силканы бери экелигер,—деп узун сынду, кара кийимдү кижиге јакарып турды.

— Кижиге коркугадый неме јок, јазыла бербей!— деп энезин токунадып, ак кийимдү бала айтты.

Јаан удабады, тегериде самолеттыг моторынын табыжы күүлеп турды. Јардактын санаазы база ла энделе берди. База ла көрзө областной больницада јаткан эмтир. Је кучтү, јаан ченемелдү докторлор ого операция эделе, удабай эмдеп јазып салды.

Јардак јанарга кийинмин кийинп аларда, хирург ого базып келеле, јардына таптап айтты:

— Јакшы болзын, Јардак, су-кадык јүр, јолын ырысту болзын. Сен сүрекей чыдамкай эмтиринг, сенең өскө кижиге болзо, өлөрдөг дө айабас эди. Сениг су-кадык јүрегинг өлүмди јенип салды. Байла, јакшы физкультурник болорын а?

Јардак—Эйе,—деп, бажын кекиди.

Јардакты эмдеген врачтар ого кару энезиле түгөй болды. Бастыра врачтарла колдон бек тудужып эзендешип алала, больницадаг чыкты.

Јардактын санаазына адазынын озогы-озогы куучыны кирди. Озогы байлардын ла јайзандардын јангы болгон болзо, мен өлүп калар эдим. Совет јанг кижининг энезинен де артык деп ичинде сананып баратты. Эмди бастыра кучимди Төрөлиме берерим. Эмди мен неден де јалтанбазым деп сананды.

Эмди јирме конуп үредү башталар. Јайгыда Јардак ла не болгонун нөкөрлөри сурап угар.

Айылымга једин алзам, колхозко болужарым деп, сананып баратты.

Машина Чуйдын кумак јолыла мантап баратты. Јардак айландыра јилбиркеп ајыктап, кожондоп баратты.

Горно-Алтайская Областная
• БИБЛИОТЕКА •

Редактор **Е. Н. ПЛЕХАНОВА.**

Сдано в набор 25.XII 1950 г. Подписано к печати 19.XII 1950 г.
60 x 84 1/16 л. Печатных листов 1,25. Учетно-авторских листов 1. В
печатном листе 41.000 знаков. АН 15 525. Заказ 4.725. Тираж 2.000.

Типография изд-ва газеты «Бийский рабочий», г. Бийск, Алтай-
ского края, Советская, 6.

КНИГА ДОЛЖНА БЫТЬ
ВОЗВРАЩЕНА НЕ ПОЗЖЕ
УКАЗАННОГО ЗДЕСЬ СРОКА

Колич. предыд. выдач

Цена 50 коп.

В. АДАРОВ, В. КУЧИЯК

«СЧАСТЛИВАЯ ЖИЗНЬ»